

Lázban a Downing Street

Amikor az Európai Unió jövőjére hatást gyakorló döntő eseményeket, változásokat taglaljuk, jellemzően a Peloponnészoszi-félszigeten kötünk ki, a görög gazdasági helyzetet, a radikális kormány lépéseit helyezük vizsgálatunk középpontjába. Az eurózóna esetében valóban a hellén állam jelenti a gócpontot, finanszírozását napról-napra kevésbé tolerálják a részes államok, mégis egyre inkább tűnik úgy, hogy az Unió sorsát a bevándorlás kérdése pecsételheti meg. Nem meglepő ennek fényében, hogy a kérdésben Nyugat-Európában talán leginkább érintett ország, Nagy-Britannia választási kampányának fókuszában is e téma áll. A szigetország május 7-i országgyűlési választásának eredménye a konzervatívok által beígért, az EU-s tagságról szóló népszavazás okán élvez kitüntetett figyelmet, melyet csak tovább fokoz a kiegyenlített erőviszonyoknak köszönhető rendkívül izgalmas kampány.

A bevándorlás, illetve a menekültügy kérdésének súlyát a kampányban ráadásul tovább növeli a múlt heti, több száz menekült életébe kerülő hajótörés, mely ismételten felhívta Európa figyelmét a kérdés rendezésének szükségességére. Bár a menekültügy, az EU-ba történő bevándorlás, kiváltképp az EU-n belüli szabad munkaerő-áramlás nyilvánvalóan nem tárgyalhatóak egy lapon, azok szigorú elválasztása sem mindig célravezető. A témakör egész Európát érinti, hazánkat egyrésztől tranzit-jellegéből adódóan, másrésztől a nyugatra vándorló fiataljaink okán. Nagy-Britannia ellenben célország, az amerikai olvasztótégelynek azonban sem történelmi, sem érzelmi okokból nincs táptalaja, a kontinensszerte növekvő elégedetlenség pedig ott is egyre erősebben jelenik meg a politika szintjén.

A probléma a politikai napirenden történő megjelenés mellett bevándorlás-, jellemzően iszlám-ellenes pártok létrejöttéhez is vezetett. Nagy-Britannia esetében az euroszeptikus UKIP tette magáévá e tematikát, mely a toryk kormányzati tevékenységére is rányomta bélyegét. A közhangulat változásaira reagálva a kampányban még a Munkáspárt kommunikációjában is megjelentek – persze jóval árnyaltabban - a bevándorlást korlátozó elemek.

A Farage-vezette párt megjelenése és megerősödése a hagyományosan kétpártrendszerként működő, konzervatívok és munkáspártiak által dominált struktúrában kivételes, az arányos EP-választásokon produkált elsöprő győzelem, a hagyományos pártok uralmának megtörése pedig történelmi jelentőségű. A brit választási rendszernek köszönhetően azonban az általános választásokon a szeptikusok a 650 mandátumból, az általuk megcélzott 10-re sem esélyesek. A brit rendszer ugyanis nemcsak, hogy relatív többségi (hasonlóan a 106 magyar választókerülethez), azaz az egyéni választókerületi mandátumot a legtöbb szavazatot

megszerző jelölt viszi, ráadásul egyágú, tehát sem arányosító, sem kompenzációs elemeket nem tartalmaz.

A közvélemény-kutatások szerint rendkívül szoros a küzdelem a két nagy párt között, szinte biztos azonban, hogy 2010-hez hasonlóan ezúttal sem szerzi meg egyikük sem az egypárti kormányzáshoz szükséges abszolút többséget, vagyis az esélyes koalíciós partnerek szerepe is kardinális. A konzervatívok esetében az előző ciklusban is koalíciós partner liberáldemokraták kézenfekvő szövetségesként szolgálhatnak, korántsem bizonyos azonban, hogy a jelentősen megrengett támogatottsággal bíró párt elég mandátumot lesz képes biztosítani a többséghez. A UKIP szerepe e szempontból is fontos, hiszen a párt nyilvánvalóan elszív a tory táborból, feltételezett 5 mandátumán tehát bukhatnak a konzervatívok. Érdeemes megjegyezni, hogy míg a UKIP korai támogatóinak több mint fele egykori tory szavazó, addig a párt bázisának bővülésével mára annak csupán harmadát, míg volt whig választók a negyedét alkotják, a szkeptikus tábor tehát igen heterogén, a tévhitekkel ellentétben mára nem az átpártolt tory szavazók gyűjtőhelye. David Cameron azért csak „hazahívta” a véleménye szerint egyszerű protest miatt átpártolt szavazókat, mégpedig a Munkáspárt visszatérésével való fenyegetéssel csalogatva őket.

A Skóciában egy-két kivétellel feltehetően minden választókerületet (kb. 50 mandátumot) megszerző Skót Nemzeti Párt (a walesi Plaid Cymruval és a Zöldpárttal közösen) a Munkáspárt irányába nyitott, a nacionalistákkal való szövetségből a munkáspártiak formálisan ugyan nem kérnek, az informális együttműködés lehetősége nem zárható ki. A konzervatívok egyik fegyverténye egyébként éppen Skócia megtartása, a skót nacionalisták alsóházi megerősödése, nem is beszélve egy esetleges koalíciós partneri pozícióról azonban ismételten felizzíthatja a függetlenségpárti hangokat. A kampányt látszólag egyébként az SNP uralja, a konzervatívok annak „démonizálásából” is politikai hasznot igyekeznek húzni. A toryknak adott a koalícióval való elrettentés, újabb referendum kiírásának veszélye, de a Munkáspárt is hasonló retorikát használ, az SNP felmagasztalásával, sőt mi több, az Unióval való játszadozással (Skócia elvesztése) vádolja a torykat. A kampány tehát az SNP, a bevándorlás, az EU körül forog, mely nem kedvez a konzervatívok eredeti, gazdasági eredményekre fókuszáló kampányának.

A választók ráadásul egyelőre nem érzik saját bőrükön a javulást, Cameron üzenete, annak ellenére is, hogy még most is a kormányfő az egyik legnépszerűbb és legalkalmasabbnak ítélt politikus, nem túl hatékony. Ahogyan a politikai viták elutasítása sem, hiszen Cameron „megfutamodása” (az utolsó vitán csupán az ellenzéki vezetők vettek részt) egyértelműen Ed Miliband malmára hajtja a vizet, aki egyébként is sokat javított korábbi, negatív kritikákra bőven okot adó imázsán. Az ellenzéki pártok vezetőinek vitáján való részvételével Miliband kockáztatott ugyan, hiszen a Munkáspárt váltópárti pozíciója nem igényelte volna a kispártokkal

való konfrontációt, a szoros küzdelem a konzervatívokkal azonban a lehető legtöbb lehetőség kiaknázására készítette a pártelnököt. A Daily Mirror által megrendelt kutatás alapján Miliband meg is nyerte a vitát (35%), de igen jól szerepelt az SNP elnöke, Nicola Sturgeon (31%) is, harmadikként pedig Nigel Farage pártelnök (27%) futott be. A korábbi hétpárti, vagyis a miniszterelnök és helyettese, a koalíciós partner liberáldemokraták vezetője, Nick Clegg részvételével zajló vita kimenetele már nem ennyire egyértelmű, ahogyan a kizárólag a két nagy párt jelöltjének (nem face-to-face vita formájában történő) megmérettetésé sem. Mindezekről függetlenül a miniszterelnöki pozícióra való alkalmasság megítélése Cameronnak kedvez, hiszen Miliband szimpátia-indexe ugyan sokat javult a kampány alatt, a választók kevésbé tartják felkészültnek az ország irányítására. A mára jellemző perszonalizált, mediatizált politika a pártelnökök személyét kiemeli, melynek hatására imázsuk kifejezetten jelentős szerepet tölt be a pártpreferenciák alakulásába, úgy Nagy-Britanniában, mint hazánkban. Az interneten folyó kampány is ezt igazolja, a fiatalabb generáció a közösségi médiát (elsősorban a Twittert) felhasználva a jelöltön keresztül közvetve fejezi ki pártszimpátiáját. A két jelöltet támogató bázis, pontosabban rajongói klub (*Milibandom* vs. *Cameronettes*) egészen rendkívüli politikai aktivitást mutat, mely a korosztályhoz illeszkedő divatos, vicces formát öltve egy biztos, a fiatalok politikai részvételének növelésére nagymértékben, pozitív irányban hat. Ez a magyar politika formáloinak is tanulságos lehet, hiszen a politikai aktivitás szintje e korcsoportokban igen alacsony, a választások legitimitását növelendő tehát célravezető lenne a helyzet javítása. Ez persze politikai szempontból a fiatalok körében legnépszerűbb pártnak, a Jobbiknak kedvezne, növelve biztos szavazóinak arányát.

Bár a kampány fő témái közt megjelenik a költségvetési hiány, valamint a brit Nemzeti Egészségügyi Szolgálat (NHS), a fő vonalakat mégis az EU-tagság, Skócia, valamint a bevándorlás témái húzzák meg. Bár egyes kérdésekben a pártok álláspontja között nem vonható éles választóvonal, így az egészségügyi rendszert érintő programok is csupán az arra fordítandó plusz források mértékében térnek el, addig az EU-hoz való viszony gyökeresen különbözik, és ezáltal alapjaiban befolyásolja, vagy akár határozza meg a választók preferenciáit. A brit választások kimenetele tehát nem lehet közömbös az Európai Unió számára sem, hiszen a konzervatívok győzelme Nagy-Britannia esetleges kilépését is magában hordozza, ráadásul a koalíciós kényszer is további izgalmas lehetőségeket tartogat.

Sikos Ágnes

2015. május 4.

E-mail: info@iranytuintezet.hu

Honlap: www.iranytuintezet.hu

Blog: www.iranytuintezet.blog.hu

www.facebook.com/iranytuintezet

Telefon: +36-1-700-0760

Fax: +36-1-700-0770